

Vychází 1., 10., 20.
každého měsíce o 11. h.
Expedice se nachází u
města Pešti na masném
trhu v 1. poschodí.
Za inserty platí se
mimo kolek 30 kr. za
rádek 3 kr. poprvé,
2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl.
50 kr., celor. 3 zl. r. č.
S poštou: půll. 1 zl.
70 kr., celor. 3 zl. 40 kr.,
rak. čísla.
Pro státy německé: půl-
letně 1 tol., 8 nov. gr.
celoročně 2 tol. 16
nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Netrpělivost *).

Na každém stromu bych to vyřezal,
do každé skály bych to vytesal,
já bych to vsel na každé políčko,
by vzešlo to jak zlaté zrníčko,
na všechny listky psal bych bez ustání:
Tvůj jsem, drahá, u věčném milování.

Papouška bych si z mládí vchoval
a slovům těm jej pilně učil dal,
až by je provolával mým hlasem
s horoucí duše mojí zápalem,
pak zpěvy mé by zněly bez ustání:
Tvůj jsem, drahá, u věčném milování.

Větrkům ranním bych to vroucně vdech',
by šeptem nesly to do končin všech,
až by to z květných korun svítalo
i vůkol libovonně dýchalo,
ach! marné bylo by vln klokotání:
Tvůj jsem, drahá, u věčném milování.

Z mých očí musí hned to každý znát,
na tvářích musí mně to plamenat,
I z němých úst to kolem zaznívá
a z prsou každým dechem vychvívá,
jen ona neslyší mé žalování:
Tvůj jsem, drahá, u věčném milování.

Dr. Čejka.

Ludevít Procházka

co skladatel českých písní a sborů.

(Pokračování.)

Tři jezdci. (Slova dle Lenaua od Jahna.) Hlahol, číslo I.
Nákladem Lud. Fleischera v Praze.

Jak se víme pamatovat, provozoval se tento sbor od
Pražského zpěvackého spolku, kterému věnován jest, při je-

*) Klassický nápěv této původně německé písně pochází od Frant.
Schuberta, jednoho z nejznamenitějších skladatelů písní něme-
ckých. Píseň tuto pod názvem „Die Ungeduld“ lze dostati u p.
Lud. Fleischera v Praze za 54 kr., a bude v českém pře-
kladu všem pěvkyním a pěvcům vítána.

dné večerní zábavě, a byl tenkrát s nemalým úspěchem ne-
jenom proveden, ale i od obecenstva hlučně přijat.

Hudba sama o sobě zní dobře, a byla-by i též, co se
totálního účinku týká, obsahu podložených slov přiměřená a
karakteristická, a jest to zvláště poslední věta (Andante),
která pestrými harmoniemi protkána jsouc, při dobrém pro-
vedení zamyšleného výsledku se nemine.

Jinak však soudí svědomitý pozorovatel, když do-
týčnou partituru do podrobnosti probírá. Musí totiž litovati, že
p. skladatel tak povrchně, beze všeho promyšlení a takřka
ex abrupto komponuje, a své plody tak lehkovážně ve veřej-
nost uvádí. Upozorňujeme při této příležitosti p. skladatele,
aby se nikdy tím mýliti nedal, že by snad jeho skladby již
proto dobré anebo snad nejlepšími byly, že ze strany obe-
censtva obliby docházejí — okolnost tato nemůže nad cenou
jeho výrobků nikdy rozhodovati. Všickni víme, že se vyví-
nování naší hudby teprv v primitivním stavu nachází, a že
sobě hudbymilovné obecenstvo teprv vychovati musíme. Není
to tedy lhostejné našemu hudbychtivému obecenstvu, lecja-
kys škvár podávati, ano, máme-li se časem co hudební ná-
rod čestného místa dopracovati, musíme s největší odhodla-
ností a pilností k tomu hleděti, abychom nejenom uchu hol-
dovali, ale naší hudbou též srdce a mysl, a hlavně však esthe-
tickou stránku našeho obecenstva zušlechťovali. Nechceme
proti tomu nic namítati, když na př. „Kovářská“, „Píseň So-
kolů“ atd., první brzy v měkké, brzy v tvrdé tónině od mnoho-
četných pražských kolovrátků se ze všech stran našemu uchu
vtírá; schvalujeme dále, když některý zdejší sextet anebo
orkestr ve svém programu jednu aneb druhou nadřečených
aneb jiných znárodnělých písní, a třeba již ze špekulace,
chová, — či však to vina, když se věci, s kompetentní strany
za chybné uznané, na tento způsob v obecenstvu ujímají a v
skutku dobrým zdařilým skladbám místa odjímají? Poslední
toto poznamenání nepotahujeme výhradně na provozování ko-
lovrátkem, myslíme tím více na tu okolnost poukázati, že
právě v nynější době, kde v naší vlasti tolik zpěvackých
spolků povstalo a jich bohdá ještě více povstane; v době, kde
obzvláště zimního času četné besedy se odbývají, záhodno
by bylo k tomu hleděti, by se programy jenom ze zdařilých
skladeb sestavovaly. Z našich mladých skladatelů, kteří již
proto „národními skladateli“ se zovou, jelikož jednu aneb
více českých písní s nemalým pachtěním sestavili, dal by se
pouze skrovný počet vybrati, jenom málo bylo by „vyvole-
ných,“ kdyby se opravdově k tomu přihlížeti mělo, zdali je-

jich skladby co do národní hudby něco původního do sebe mají čili nic. Nebo není na tom dosti, když některý nováček to tak daleko přivede, že jeho novorozenátko ten aneb onen nakladatel tiskem vydá, není dále takové uveřejnění ještě žádným rukojemstvím za dokonalost a potřebnost pokusů. Tolik na srozumění, a nyní k věci.

Co se harmonické správnosti nadřečeného sboru týče, upozorníme p. skladatele pouze na dvě chyby. V třetím taktu na stránce 3. musí druhý tenor své poslední osminové c též co nónu pro následující takt podržeti, jelikož 1. bas k převzítí tohoto intervallu nikterak oprávněn není, a muselo by se v tom pádu prvnímu basu *f* přidělití. Na stránce 5té od 7—8. taktu pokračují 1. tenor a 1. bas v oktávách, které zde tím hnusněji se vyjmají, anto pohyb zdlouhavý jest a vedení hlasu harmonii žádoucné plnosti nedodává. Křížování se prvního tenoru s druhým v 1. 2. 3. a 4. taktu na této stránce, zdá se být pouze na papíře jakousi obratností, při provozování však ukáže se nejenom setkání-se řečených dvou hlasů; ale i jejich nepřiměřená poloha z ohledu výšky a hloubky co nepraktická (?).

S chybnou prosodií potkáváme se ve slovích „po bitvě“ (v 1. taktu na 2. stránce), dále „teplý mok“ v 2. taktu na 3. str.), napotom „zrakem truchlivým a jeden mluví za druhým“ (str. 4. v 4., 5. a 6. taktu).

(Pokračování.)

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

(Pokračování.)

Sonata Es-dur. Les adieux, l'absence, le retour.

Nesmírný nával nejradostnějších citů ustupuje (str. 11. poslední soustava) tiše zadržnému nadšení, jež se promění (str. 12) v nejutěšenější úsměv oblažené veselosti. Všechna tato rozpoložení a výlevy radosti střídavě se navracují; však vždy v novém tónovém havu. Je to ustavičné kolibání na vlnách radosti z opětného se shledání, nejdokonalejší, nejčistší výlev lásky plné duše, kteráž pila z trpkého kalichu odloučení. Když byl jasot tak zcela dozněl, stane se celé rozpoložení náhle posvátnějším. Opět spojí se vroucně obě duše, avšak jak rozdílné jsou to city od oněch, které skladatel při odloučení měl? Nyní opět jsou obě duše oživeny důvěrou, že věčně budou spojeny. V tomto harmonickém rozpoložení končí dílo. Tato sonata nedostihne obě své předchůdkyně (sonatu appassionatu a sonatu C-dur) co se velkoleposti koncepce a smělosti provedení týče. Formy její jsou menší, obrisy jemnější, rozpoložení méně mohutné; za to však ji prochvívá zvláštní poetický dech; ona dýchá roztočilostí, kteráž nejhlubší dojem na myslicího posluchače učiní.

Sonata E-moll (op. 90).

Zakladní idea této sonáty je bolestná touha duše, která konečně ukonejšení dojde a v nejvroucnější uspokojení se promění. Bolestná touha, neuspokojené toužení, tajný bol du-

ševní prochvívá *první sadu* (E-moll, $\frac{3}{4}$ takt). V tomto ohledu je charakteristický hned začáteční motiv ve svém bezklidném tlaku do výše, pak vstup do septimy (soustava 2 str. 3). V dissonancích (str. 4) nastoupí zvýšení bolu, proti němuž nadarmo figura (takt I., soustava 4., str. 4) bojuje. Nastoupí sice v tichém G-dur (soustava 5) opět poklid, ale jen na okamžik; neboť žal zavzní ve zmenšeném septimovém zvuku poznovu a je tím větší. Obnovené upokojení (soustava 3, str. 5) ustoupí brzy zvýšeným výkřikem bolesti. Nastoupením třetího dílu opětují se všechny tyto city. Opětný nátlak oktávové figury (str. 7 soustava 4) zlomí konečně mocnost bolu; ještě slyšet jednotlivá křečovitá cukání a bol tiše zmizí. Tato celá sada je v ohledu formálního, hudebního působení značná a velice zajímavá. Všechno i ty nejmenší články, jsou nanejvýš malebně provedeny. První hlavní thema je též zde v tak zvaném dílu provedení sama zpracována. Po této sadě počne *druhá sada* (C-dur, $\frac{2}{4}$ takt) utěšeným nápěvem, který návrat balsamického miru, blaženého poklidu do poraněné duše výmluvně zvěstuje.

Vždy navracuje se tato něžná tónová postava v rondovitém způsobu a ukazuje, jak hluboce se v duši ukotvila, aniž by unavovala. Mezitím pohybují se rozmanité, přívětivé obrazy, skákající kolem oné postavy, aby její vděky zvýšily; neboť ona zůstane vládkyní, až konečně k závěrce hlavní thema tiše dozní.

(Pokračování.)

Vatroslav Lisinski.

Nástin životopisní. Sepsal Josip Vranyczany Dobrinović.

(Dokončení.)

Naděje, jak jsi krutá, ty klameš! — Ubohý Lisinski! od té doby, co se do vlasti navrátil, již se blahého dne nedočkal: vše co zamýšlel, rozkotalo se na skalnatých překážkách, s kterými se zde potkal. Běh několika rokův proměnil domovinu, lidi, jejich mysl i snahu. Záměry Lisinského o zaražení národní hudební školy a národního divadla, kde by byl mohl horlivě působiti, nenalezly nikde ani ohlasu ani podpory, i ostaly prázdné, holé sny, marné smyšlenky. Počal v Záhřebě koncerty dávat, kde se mnohé jeho kusy hrály — ale slabé účastenství; zamýšlel cos jiného — ale nevalný úspěch. Jak měl býti dále živ, nemaje odjinud nijaké podpory? Jediné zaměstnání, jímž se udržoval, bylo dohlížení ve spolku hudebním, kde zastával úřad inspektora.

Zlý osud ho čím dále tím více pronásledoval; konečně aby hladem neumřel, byl přinucen po domech choditi a děti vyučovati na pianu. Byl to proň trpký chléb, nebo odedávna zanevíral na holé tlučení klaviru, a což teprva jiného tomu vyučovati! Zimního času však ani to konati nemohl. Konečně nevěda kam se vrhnout, odhodlal se co diplomovaný jurista u soudu hledati státní službu, kterouž i obdržel. Plat skrovný mu nestačil, sedavé živobyti mu nesvědčilo, a při tom všem nezbylo mu ani dost málo času, aby na hudbu byl mohl pomysliť — na hudbu, tu duši duše jeho! Takové postavení musilo dacha jeho na celo umořiti. K tomu všemu přidružila

se slabost, že čím dále tím více churavěl; upadnul v zimnici, dostal otok, vodnatost — nebylo pomoci, až r. 1854 dne 31. května skonal.

Tělo jeho odpočívá na hřbitově u sv. Rocha vedle pozůstatkův jeho otce, bratrů, jediné sestry a rozmilé matky, která rok před tím toutéž nemocí sešla.

Jeho skladby kromě již vypočtených obsahují ještě silu písniček a jiných malých musikálních výtvorů v rukopise. Tištěných je posud velmi málo, a sice jen tyto:

1. *Šestero českých písní* s ilirským překladem v hudbu uvedené pro jeden hlas s průvodem fortepiana od V. Lisinského. V Praze u Jar. Pospíšila. Zavírají v sobě píseň „Vltava“ a „Matce“ od Picka; „Má Vlast“ od Růžičkové; „Poustevník“ od Chmelenského; „Slavíček a starost“ od N. N. a „Závist“ od J. K.

2. *Mazur*, složen i preuzvišenoj Gospojci Grofici Sofii Jelačićevoj, rodjenoj Grofici od Stockau u dubokom štovanju posvjetjen od V. Lisinskoga. U Zagrebu. Kamenotiskom J. Platzera et Comp.

3. Gospodični Ottilii Vancaševoj: *Ljubice* četvorka iz českih narodnih napěvah. Složena od V. Lisinskoga, vlastitost skladatelja. U Beču kod A. O. Witzendorfa.

4. Pěsan Slovačka, za uspomenu na Bistricu u Horvatskoj pisana po dru Gustavu Zechenteru a u muziku stavljena po Vatroslavu Lisinskom. Br. 1.

Předvídaje blízký konec svého života napsal Lisinski sám příhodný text a uvedl jej ve čtverozpěv s tím nařízením, aby se na jeho hrobu zpíval, což také v skutku od věrných jeho přátel bylo vyplněno.

Nám nezbývá než něco málo ještě o Lisinského osobnosti povědět. Narodil i vychován byl v rodině skromné, poklidné, v domácnosti pobožné, kde patriarchální život vlád a staré chorvatské obyčeje přísně se zachovávaly, a tak dospěl v něm člověk živého, ale něžného ducha, který rodiče a bratry své nesmírně miloval. Připoután po celé dětinství a větší díl mládenectví svého na lůžko, zvykl odříkati se všeho pohodlí a všech půvabů tělesného života, a nepoznav klamných požitkův zhýřilosti snažil se jedině o vzdělání ducha svého. Sám o sobě bez číhokoliv přičinění naučil se několika jazykům. Znaltě důkladně chorvatsky, německy i francouzsky, latiny byl docela mocen, česky se naučil při svém pobytí v Praze dokonale, v němčině sám mnoho sličných písní složil a v hudbu uvedl. Mimo to zamiloval si studium dějepisu a čtení písma svatého; rád se zabýval s přírodními naukami, dokonale se poznal s německými klassiky, s Göthem a Schillerem. I kdykoliv se u jakýkoliv rozhovor pustil, bylo ho mílo poslouchati, jak byl hovořivý a šprýmovný. Pravého přítele velmi miloval; ani zdáním nebyl s to, aby někomu uskodil, ani soukromě ani v umění. Hudbu cenil výše nežli k opatření chleba vezdejšího, a výdělek protivil se mu, třeba by se mu i chleba vezdejšího bylo nedostávalo; hudba mu byla nebeským darem, jež zbožňoval jako modlu svou, ale docela mu bylo neznámé a cizí, snížiti ji za prostředek materiálního zisku. A tak i v největší bídě neodstoupil od dráhy své a do konce života setrval v ušlechtilé mysli.

Při vši slabosti tělesné byl ducha velmi živého, ba i v pohybu neobyčejně čilý. Podepřen na berle své předbíhával co žák své kamarády, a když šli ze školy, překonal kdekoho na promenádě Záhřebské v běhu s vršku dolů. Tato čilost zůstala mu na vždy, ale během času a trpkých zkušeností proměnila se mu veselá mysl v hořký humor a někdy i v bolestný vtip, kterým výborně vládl a jako plamenem šlehal, ačkoliv nikomu tím neubližoval, ale spíše každého poutal.

Něžná citlivost byla hlavní známkou jeho povahy; v ní spočívaly nejtajnější struny jeho duše, a všechny výtvořiny jeho jsou nade všecko tímto znakem výtečné. Ještě co děcko byl až k slzám uražen tím, když mu rodiče, vidouce an po zemi leze, podali dvě berle, aby se na nich choditi pokusil; myslí tu chvíli, že z něho chtějí učiniti žebráka — a proto volil raději po zemi léztí.

Ve skladbách jeho znamenati zvláštní originalnost, která spočívá v nesmírném bohatství musikálních myšlének, jež v sobě choval; těm uměl přidati nade všecko sladký, citlivý, melodický tvar, neubliživ ani nejmenším pokleskem pravdivosti ve výrazu. To platí hlavně o slovanském, zvláště jihoslovanském způsobu pronášení hudebních myšlének, tak že ho v tom ohledu plným právem „slovanským skladatelem“ nazvati můžeme, nač on sám byl hrdý. Vezměme ku př. jeho hrdinské a mládenecké písně, nespátříme v nich toliko jonáka, jako jich každý jiný národ má, nýbrž vidíme v nich právě Kraljeviča-Marka, kterak černé kníry kroutí, jakoby hedvábí splítal; kterak s koněm svým důvěrně rozmlouvá, že je ho mílo poslouchati; jak zamračeně hledí svému nepříteli na postrach; jak buzdyanem (palcátem) máchá, že se v povětří zajiskří; který, kdykoliv se hne, není, jakoby se hnul, nýbrž jakoby zemi potřásal; kterému, kdykoliv zkríkne, celé hory odpovídají. Tak pěje náš národ a tak pěl Lisinski.

V písních, které v české řeči v hudbu uvedl, zachoval docela zvláštní národní duch českých zpěvů. — *Slovenskou* píseň „Vzpomínka na Bystricu“ složil Slovák Zehenter u veselém spolku v Bystrici při obědě, a Lisinski po obědě při černé kávě ji v hudbu uvedl. Tato píseň nesmírně se líbila všem Slovákům, kteří ji kdy slyšeli — mezi jinými zvláště tehdejšímu vrchnímu županu v Záhřebě p. Pečiu a nejdůst biskupovi slovenskému p. Moysesu, kteří o ní svědectví vydali, že v ní vane při vši jednoduchosti ryzí národní výraz; neboť v té vidí člověk lehkonožného šviháka, švihlého zrůstu, který, když chodí, neplouží se, ale poskakuje.

Lisinski dobře znal německou, italskou i francouzskou hudbu, znal přísně rozdílnost jejich, uměl ale děliti je od ducha hudby slovanské. Uvažuje spravedlivě přednost a hodnost jedné v poměru k druhé, varoval se bedlivě jejich vad a nedokonalostí. Německou důkladnost i na poli hudebním hluboce cítil, ale na přemrštěný pedantismus zanevřel; u Italianův cenil zvláště onen pravý přirozený pud, podle něhož se hudba považuje více za útlý, citlivý květ, který třeba něžně a bedlivě — ne však systematicky pěstovati, tak jako se božská jiskra nadšenosti rodí z planoucího citu srdce a ne z chemického rozboru. V ohledu na národní ráz v hudbě největší váhu sám kladl na druhou svou operu „*Porrin*“, kterouž prohlásil sám za zcela národní slovanskou operu. Představena posud nebyla.

Byl bohat na myšlenky a nikdy mu nebylo třeba, jednu i tutěž myšlenku v levo i v pravo, nahoru i dolů obracet, a tak rozkouskovati a rozvléci, jako u mnohých skladatelův bývá. Každá jeho myšlenka je úplná, celá, sama v sobě zdravá a jádrná. Ve skladbách jeho nenalezneme nikde onu směs, jižto vidíme u lidí, kteří nemajíce sami svých původních ideí, a chtějíce přece býti originálními, napíší a slátají hromadu not, bez ladu a skladu a spojitosti vnitřní.

Lisinski po takové původnosti nikdy nebažil, nebylo mu toho třeba, on byl sám originál.

Nejlepší, nejkratší charakteristiku o něm, co o synu, milenci a umělci, nalézáme v jeho posledním přání, kteréž mu vždy, ba již tenkrát bylo na srdci, dokud se ještě před smrtí matky své vlastního konce nenadal. Říkával svým důvěrným přátelům: „*Imam tri želje: mater kod sebe imati i udrzavati ju moći; za drugo: djevojku, koju ljubim, za ženu uzeti; za tretje: operu „Porin“ da vidim predstavljati.*“ (Mám troje přání: matku u sebe míti a moci ji vydržovati; za druhé: dívku, kterou miluji, za ženu vzíti; za třetí: operu „*Porin*“ abych viděl představovati.)

Ubohý! nedočkal se vyplnění nižádné z těchto tužeb — květ nadějí jeho záhy povadnul a opršel, ale věnec nevadnoucí slávy věčně bude zdobit jméno jeho!

Z cestopisu kapelníka Václ. Zavrtała.

(Pokračování a dokončení.)

Z Foggie přišli jsme dne 14. října do Ponte bovina, 18 miglií vzdáleného, kdež jsme, místo vesnice opět jen dvořec spatřivše, přenocovali. Od Foggie počíná být krajina zase úrodnější a vzdělanější, jest ale příliš jednotvárná a oko unavující až do Ponte bovina, kdež konečně stromy porostlé vrchy této jednotvárnosti konec učiní. Dne 15. dorazili jsme do Ariana, bídného městečka, kteréž jsme s velkým vynášením dostoupli, které nás zato ale jednou z nejrozkošnějších vyhlídek odměnilo. Odtud šlo se dne 17. do Campanarella, dne 18. přes S. Giorgio do Beneventa, kteréž papeži patřilo, a jest velmi pěkné město, s překrásným dómem a znameni-

tými starožitnostmi, mezi nimiž zvláště *Arco di triomfo di Trajano*, okrášlena jest výtečnými sochami, jsou však některé bohužel porouchány; vše jest z marmoru. Zde jsme se zdrželi a mohli si krásnou krajinu prohlédnout, kde byla ona bitva u *Beneventa*, která již v minulosti měla Itálii sjednotiti, ale ztrátou této bitvy jiné rozdělení obdržela. Dne 20. šlo se do St. Maria Vico, dne 22. do Acerry, dosti velkého, ale špinavého města. Toho dne viděl jsem Vesuv poprvé s jeho dýmem, neboť kdyby bylo mně možno, jistě bych jej toho dne dostoupil. Dne 23. k severu do Maddalony. Dne 24. skrze Casertu, kde se nejkrásnější zámek v Evropě nalézá, do St. Lea, dne 25. do Cajazza; dne 26. na řeku Volturno, dne 27. zpátky do Cajazza přes St. Maria do loveckého zámku Carditell, vystaveného ve velkolepém slohu od Karla III., s jehož ploché střechy se jeví jedna z nejkrásnějších vyhlídek na všechny strany a Capua, Caserta, Mada-Clona, Aversa ano i St. Elma v Neapoli se spatřují, kterážto města okolo zámku toho leží. Dne 30. a 31. do Cascina la Foresta u Capui, kdež jsem Vesuv poprvé v noci viděl; tedy osvětlen. Dne 1. listopadu byla Capua bombardována a 2. vyjednáváno. Byl jsem nemálo dojmut pohledem na stěhující-se davy paní a děti, které byly přinuceny, jiné bydliště sobě vyhledati. — Capua! — Jak dějepisně znamenité jest to místo! — Hannibal podlehl zde Syrenám. A jak mnohokrát byla od rozličných národů dobývána! Tato pevnost jest uvnitř špinavá, úzké ulice, plna bídných krčm, nemá mimo překrásný dóm nic jiného než dějiny, co by někoho pobavilo. Ženštiny jsou špinavé a nejsou půvabné. Dne 4. konečně šli jsme do Neapole. V Averse jsme přenocovali, dosti velkém a ucházejícím městě, a dne 5. k polednímu stáli jsme před Neapolí, která se s návrší Campo marte s velikým překvapením zraku jeví. Vesuv, moře, hromada domů, živý záliv, jehož břehy s městy Portici, Torre d'Annunciata, Salernem, kteréž na první pohled jako ohromná celitost být se zdá, v níž se vlastní Neapol skoro ztrácí, činí velkolepý pohled, jehož zad ostrov Caprera tvoří, a pozorovatele velice poutá. Nejzajímavější jest ovšem Vesuv, jenž poutá cizince svým děsným dýmem, který při jasném, tichém počasí jako svíce k obrovské výši se povznáší, v kteréž se pak co mrak rozprostírá a znenáhla v páru se mění.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Brna. (B. Hollasova.) Příjemný večer jsme strávili 8. října v Brněnském čtenářském spolku. Zavítala k nám mladistvá houslistka Babetka Hollasova, žačka pana Mildnera, profesora na Pražském konservatoriu, a společně s Hollasovým dobrým kvartetem uspořádala v našem spolku koncert. Jest to mladá umělkyně, která nás, ačkoli nám milé zvuky výtečné Nerudových ještě v uších zněly, krásnou bezúhonnou svou hrou dojala a všeobecnou chválu si získala. Každý kousek chvalně provedený následoval hlučný potlesk, nejvíce však se libily národní písně a „Ptáček na stromě.“ — Druhý koncert bude v neděli 12. října, a kojíme se nadějí, že bude hojněji navštíven nežli tento první z nenadání uspořádaný. — Potom, jak doslycháme, zdrží se kvartet Hollasův delší čas v Brně, a my proto upozorňujeme obecenstvo Brněnské na uměleckou tuto společnost, která zajisté každé očekávání převyší a nevšední zábavu posluchačům připraví.

Z Kladna. (Zábavy o prázdninách.) Horlivé snahy našich studujících zaslubují zajisté vřelého uznání a chvalného povšimnutí. S radostí se chápu péra, abych jim ve jmenu mnohých aspoň poněkud svou vděčnost na jevo dal. Jak se pamatuji, podnikli za letošních prázdnin zdejší pp. studující tři humoristické vínky, posvícenský ples a divadlo. Zajisté to podnikavost nevšední, uspořádati v tak krátkém čase tolik zábav k účelům dobročinným. Čistý výnos obou vínků 17. a 31. srpna byl věnován tamnějšímu divadlu a třetího 30. září ve prospěch pohorelých v Lomnici u Jičina. O čistém výtěžku veskerých zábav není mi lze zprávy podati, za to ale mohu chvalně se zmíniti o vínku dne 31. srpna držaném, jemužto jsem byl přítomen. Program byl následující: 1. „Žárlivý basař,“ sbor od Zvonáře. 2. „Obrana krásného pohlaví,“ deklamace od Rubeše. 3. „Čech,“ dvojzpěv s průvodem piana od L. Procházky. 4. „Vdávati nebo nevdávati,“ deklamace od Havlíka. 5. „Fahnenwache.“ Fantasie pro piano od Henri Cramera. 6. „Strašné slovo,“ deklamace od Tůmy. 7. „Moravská čtverylka“ od F. Hellera. 8. Přednášky Tunkabonské. — V II. oddělení následovala taneční zábava. — Začátek byl učiněn ouverturou „Dáblův podíl,“ jižto zdařile provedli členové naší hornické kapely. Sbory byly dobře předneseny od pp. Suka, Hromady, Horlivého, Červinky, Hála, jimž nápomocni byli co hosté pp. Mottl z Nymburka, Novák ze Pcher a Janda ze Slaného. — V dvojzpěvu vynikli pp. Suk a Hromada, doprovázeni byše panem Mottlem, sbormistrem z Nymburka. Číslo 2. přednesla rozmarně sl. Pricknerova. Č. 4. předne-

šeno od sl. Voglové, neminulo se žádoucího výsledku. Taktéž slečna Hudcova se zvděčila přednosem svým na pianě svém vlastním, jež ochotně zapůjčila. V č. 6. seznámil nás p. Pichl s pěknou deklamací od Tůmy. Nejvíce se bavilo obecenstvo ku konci při přednáškách Tunkabonských, v nichž p. Thüringer vynikl co učitel se svými nadanými žáky. Dobře se vyjímal přechodní báseň od p. Pichla jím samým přednesená, povzbuzující ku tanci veskeré posluchače. Pak nastalo veselí v kole při zdařilé hudbě našich členů hornické kapely, a trvalo dlouho přes půlnoc. — V 1. vínku byly mimo sbory „Čtverylka“ od Hellera, „Honza a táta“ od Vašáka, „Tam v dále“ od Jelena, „Naprej“ od Jenka, besední čtení, z deklamací: „Žena panovnice“ od Crhy, Slovíčko: „Jděte, jděte“ od Douchy a „Sumar“ od Tůmy. Přiměřeně upravená místnost u Rohana a dokonalý pořádek přispívá velice, aby se vydařily podobné zábavy. Jak Kladno zdárně sobě počíná, nebude nikoho tajno; neboť tu máme nedávno zaražený spolek čtenářský a divadlo svoje. Ponejprv se v našem divadle hrál „Čestmír,“ a to o posvícení mladém dne 21. září. Ples posvícenský se odbýval dne 14. září. Nyní jsme si jaksi odbyli zábavy letní, budeme tedy očekávati a těšiti se na budoucí, jež nám zima podá. Ještě ku konci vyslovuji díky všem, jmenovitě našim pp. studujícím, jižto zábavy podnikají a pořádají, a pak všem slečnám a pánům, již svým účinkováním je podporují. Zdar Bůh!

H. J. Vrbický.

Z Pardubic, dne 9. října 1862. (Jmeniny J. V. císaře a krále Františka Josefa I. — Slavnost „srdečníků.“ — Divadelní a pěvecká zábava.) Dne 4. října se též v našem městě jmeniny J. V. nejvyššího zeměpána Františka Josefa I. velkolepě slavily. V 9 hodin ráno shromáždili se do chrámu děkanského všickni c. k. úředníci, majíce v čele svého c. k. okresního p. Mayera, štabní důstojníci zde posádkou ležícího husarského pluku číslo 9, v čele c. k. plukovníka p. barona z Baselliho, všickni úředníci panství Pardubického v čele c. k. vrchního p. Josefa Kotovice, více úředníků státní a Pardubic-Liberecké železné dráhy, úředníci od zdejšího c. k. notariatu, c. k. úředníci finanční stráže, celá městská rada s vůbec ctěným purkmistrem p. Bubeníkem, školní mládež se svými pp. učiteli, nevyjímaje dospělou ženskou mládež z vyšší dívčí školy z obou ročníků a více jiných pobožných. Důstojný děkanský administrator p. F. Novák celebrou s čestnou assistencí zpívané služby Boží, při kteréž na kůru se provozovala krátká, ale krásná mše od našeho zvěčnělého Führera do F-dur docela správně pod ředitelstvím p. Václava Pospíšila; za graduale byl

vložen pěkný mužský čtvero zpěv od Frimla, jež zdejší čacký zpěvácký spolek „Pernštýn“ čistě přednášel, a offertorium, duetto pro tenor a baryton od Diabelliho do Es-dur zpíval poštovní úředník p. Tomšu a F. Janda. „Te Deum“ od Krejčího, zapůjčené od chvalně známého ředitele zpěváckého spolku „Slavoje“ a purkmistra v Chrudimi p. Klimeše, přednášel náš zpěvácký spolek řízením p. Matěje Kučery precisně, jakož posléze císařská hymna se v choralu překrásně vyjímal. Jistě bude každý srozuměn, by se při slavnostech, kteréž samy sebou dlouho trvají, krátké a uznané dobré skladby provozovali, na př. od věhlasného Führera, geniálního Horáka, populárního Zvonáře, slovitného Kolesovského, praktického Maška, a se autorů všemožně vystříhali, na př. Votrhanka, Pecha, Taške, France, Grejsy, Müllera a j. v. — Druhý den, 5. října, byla držána zpívaná mše svatá v kostelíčku na bílém předměstí u p. Marie spolku „srdce Jesu.“ V 11 hodin dávala se mše od Tůmy do G-dur, graduale od Hummla pro baryton a kontrabas-solo, jež zde dobře známý kontrabasista p. Alois Vostřebal významně hrál; offertorium „Ave Maria“ od Vitáska do F-dur, bas a housle-solo, kteréž p. učitel Šrůtek na svých kremonkách zbožně přednášel. — Ten samý den byla v 7 hodin večer divadelní pěvecká zábava. Ochotníci divadelní hráli v prospěch Lomnických pohorelých veselohru ve 2 jednáních: „Ona mne miluje“ od Pfegra. Svědomitě uznáno, že všickni účinkující ochotníci byli pilní, nejvíce chvály zaslужují damy: Čulíková, Vernerová a Matyjásková, pak páni: Kučera, Frencl, Zeman a Skrejšovský. Ředitel divadla p. Tomšu ukázal se při hře velmi obezřelým. Zpěvácký spolek, řízením ředitele p. Matěje Kučery, zpíval: a) „Gdě je slavská domovina,“ od Vintra, b) „Staročeskou“ od Škroupa a c) „Moravskou kadryllu“ od Hellera, z kterýchž se nejvíce číslo b) líbilo a sice tak, že se muselo na všeobecnou žádost četně shromážděného posluchačstva opakovati; jest to také rázný, slovům přiměřený, efektní sbor! Tento večer byl utěšený, a zrovna se dozvídáme, že prý k nám kočující divadelní společnost p. Čížka z Chrudimi tyto dni zavítá. Přítel vchází do dveří, a sděluje mi, že p. Čížek již jest v Pardubicích. Nu, na zdar!! F. Janda.

Z Pardubic. (Poměry našeho ochotnického divadla.) Jest věci nade vsi pochybnost jistou, že ochotnické divadlo jest mocná páka národního vzdělání a uvědomění. Šlechtíť cit obecenstva, předváděje před oči jeho poměry hluboko v ústrojí duševním zakoreněné, šlechtíť a bystří rozum, předváděje vítězství moudrosti nad zatemnělostí

ducha, poskytuje zábavu duševní, již se nemůže jiná přirovnati, budí lásku k jazyku mateřskému, ano i na poznání historie a na politické smýšlení má divadlo veliký vliv. Již z těchto uvedených výhod lze poznati důležitost divadel ochotnických v tom způsobu, jak toho vyžaduje svrchu uvedený účel. I u nás jeví se za posledních dvou let jakás takás snaha založiti stálý spolek ochotníků, jenž by v pravidelném postupu divadelní kusy předváděl. Posud však nepotkala se snaha ta se žádoucím výsledkem. Provedlo se sice již několik představení menších i větších dosti zdařile („Duch času“, „Obžinky“ od Korzeniowského, „Statek Lhota“, „Ona mne miluje“ od Pfegra, „Bankrotář“, „Studenti na svátcích“, „Husička z Podháje“); co však prospěje těch několik byť i zdařilých představení, když není pojištěno pravidelné provozování, když postrádáme patřičně zařízeného spolku divadelních ochotníků, když záleží představení na několika mladých pánech a samolibých slečnách, kteří ne z lásky k dobré věci, nýbrž toliko proto na jevišti vystupují, aby se před obecenstvem svými, jak praví, výbornými schopnostmi blýskati mohli? Má-li tento bídný stav našeho divadla přestati, má-li se blahodárný tento ústav potkati s výsledkem, musí přestati ono arrogantní osobování—si práva a schopnosti, vystoupiti na divadle, jak se to děje se strany několika pánů a jedné velmi moudré paní, která se domnívá, že povolána jest vynášeti přísný soud nad každým ochotníkem, který se do cechu, jaký ona ve spojení s těmi zmíněnými „výbornými“ herci a herečkami tvoří, a jemužto předsedá, nehodí. Že ony pány a slečny nevede jenom snaha podporovati užitečnou věc; nýbrž že při tom své zvláštní osobní zájmy mají, dosvědčuje ta okolnost, že když studující na prázdniny přišli, ta „slavná společnost divadelních ochotníků“ všeho spolupůsobení při divadle se vzdala, bezpochyby z té jednoduché příčiny, že se domnívali, že studující bez nich ničeho nesvedou, což se jim vsak nepodařilo. Nízke, neúctivé počínání té koterie šlo za posledních prázdnin tak daleko, že když konečně údové její po dlouhém domlouvání a prošení úlohy při jednom představení přijali, je hned napřed vrátili, jakmile se dověděli, že jeden z jejich cechu, jemuž zvláště ona moudrá paní nakloněna jest, nehraje. Tak to nemůže déle zůstat, nemá-li se divadlo ochotnické zcela s účelem minouti a ku posměchu býti. Hlavní věcí a spolu nejnnutnější potřebou jest, aby se co nejdříve, třeba přičiněním městské rady, četnější spolek ochotníků utvořil a aby se zvolil řádný a schopný režisér, jenž by i dosti času i schopnosti měl, úkolu důležitému, jaký každému řediteli divadla přidělen jest, patřičně dostati mohl. Bude-li zvolen řádný ředitel, jenž by se také těm bídným intrikám,

kteřé poslední čas mezi ochotníky panovaly, opráti dovedl, pak lze se nadíti, že se divadlu u nás lépe bude dařiti. Neméně důležitou věcí jest také, aby se více sil jak mužských tak ženských získalo, tak aby se vystřídati mohli a aby divadlo nezáviselo od „milosti“ několika, jako se to dosud dělo. Herci jsou sice toliko prostředkem nad jiné důležitým a nejpodstatnější podmínkou dobrého zdaru každého divadla. Jako rolník hospodářství, řemeslník řemeslu, umělec svému umění, učitel učitelství, voják vojenství a jiní jinému se učiti musí, tak i kerec herectví přiučiti se musí. Jak to však možná, když se u nás ze spolku ochotníků pánovitým vystupováním jednotlivců vylučují síly, které dobré vlohy prozrazují a které by zajisté výdatnou podporou divadla byly, jen kdyby se jim častějším vystoupením na jevišti příležitost k zdokonalení-se poskytla. Doufám, že si slov těchto povšimnou ti, jichž se to týče. Pravidomil.

Ze Skutče. (B e s e d y.) Abych tedy danému slovu věren zůstal, posílám Vám, vážený pane, těchto několik řádků co doplněk předešlého dopisu a co úsudek o besedách, které nám ochotnost zdejšího, o prázdninách vždy čilého studentstva, připravila. Chci však psáti tak, jak mi právě posouzení a svědomí káže, tedy bez vsí pochlebnosti a strannosti, jak totiž latinář praví: sine ira et studio; nerač se tedy nikdo ze spoluúčinkujících pozastavovati nad tím, nebude-li úsudek v tom neb o nom takový, jak by si jej každý sám prál. Arciž se nemůže na venkově tolik očekávati, jako ve velkých městách, kdež se každé hnutí s bedlivým okem sleduje, — kdežto na venkově již dobrá vůle a obětavost, kterou k uslechtilé věci propůjčujeme, vsí chvály hodna jest, třebas by u jednotlivců příznivého ohlasu nenašla. Ale, ale, kam pak jsem to zavrával, vždyť chci psáti o besedách; no, ještě není tak velká ckyba a již přistoupím k věci. — První beseda se dávala 17. srpna a sice na vzájem slavnosti Borovské. Proslov od P., v kterém částečně osudy země české vylíčeny byly a který se pro svou dlouhou, až omrzující rozvláčnost tuze nelíbil, předčítal p. Št. Slavnostní ouvertura od J. Škroupa byla s hlučnou pochvalou přijata, zvláště se dostalo p. učitelovi Štírskému po přednesení národní hymny na violu místo na violoncell skvělého vyznamenání. Deklamace: „Ženská politika“ sl. Pr. přednesená, neminula se žádoucího výsledku. Sbory: „Na Prahu“ od Veita a „Čtverylka z národních písní“ od Hellera byly pro velmi zdařilé provedení potleskem doprovázeny, ne tak „Kovářská“ od Vogla, k níž vůbec silnější a četnější obsazení patřilo! Deklamace: „Matěj Honzů u výslechu“ od Drahoňovského, „Česká muzika“ od Adamce a „Nehoda“ od Tůmy pány Mach..., Pra... a Hon... přednesena, našly všestranného uznání. Orkestr z „Hal-

ky“ se podařil. — Po besedě nastala taneční zábava, při kteréž srdce každého oplývalo nelícenou radostí při pohledu na zdejší a vůkolní bujaré děvy, jak si více národního, než „Bazarem“ navrhovaného kroje všímají, pročež: Sláva jim! Druhá beseda — vlastně výlet do blízkého lesa „Horka“ uspořádaný — odbývala se 31. srpna. Ve 3 hodiny odpůldne šli hudebníci na ustanovené místo, cestou národní písně hrajíce. Že hudebníky nesčíslné množství lidstva následovalo, netřeba dokládati. Když pak se lid na dosti prostranném trávnatém koberci v lese rozstávil, přikročilo se k pravé zábavě. Proslov k zpěvu povzbuzující přednesl zdařile pan Št... Sbory: „Čtverylka“ od Hellera, „Žezulinka“ od Knittla, „Směs z národních písní“ od Macháčka a „Na Prahu“ od Veita dočkaly se zdárného provedení a tudíž hlučné pochvaly. Sl. Pr. obrala si k deklamaci: „Proč a proto“ od Fr. A. Hory a uvedla ji k úspěšnému výsledku. Pan J. Svo... byl se svým: „Zbožným zlosynem“ od Ehrenbergra nešťastný, což se mu i při jiných deklamacích stává, pročež mu bez vsí osobní záště upřímně radíme, by obecenstvo příště nenudil! Lépe se mu dařilo v písni: „Švingulace“, kterouž s p. Mach... komicky obléknuti, zpívali a obecenstvo k nemalému smíchu povzbudili. „Sedlák po prvé v divadle“ od Adámka a besední čtení „Děvčata i peníze“ uspokojily čelně shromážděné obecenstvo, deklamaci přednesl p. Mach... a besední čtení četl p. Pra... — Návštěva obou těchto besed byla přečetná, což zvláště o výletu do Horek platí, kdež se lid jenjen hemžil. I v Horkách se až k večeru tančilo, načež se po vypálení bengalského ohně a po povolání slávy všem obhájcům koruny svatojácké, poslanci zdejšímu p. prof. A. Šemberovi atd. obecenstvo opět při hudbě domů odebralo! Aby přísloví: „do třetice všeho dobrého“ platnosti si dobylo, byla 27. m. m. třetí beseda uspořádána. Výsledek již víte; že návštěva tak slabá byla, přičítati se musí té okolnosti, poněvadž se dávala beseda všední den, v kterýchžto dnech zdejší obecenstvo při stavbách zaměstnáno jest. — Čtěl jsem Vám vypravovati o několika v skutku zajímavých episodách, které se při zařizování zpěv. spolku a besed udály, pomlčím však o nich proto, poněvadž by mohl někdo říci, že kydám hanu o svém místě, jiný pak by se chtěl pouze k vůli mně stát básníkem atd., a to si nechci vzít na svědomí.

Tonda od špitálu.

Kronika zpěv. spolků.

Pelhřimovský spolek „Záboj“ odbýval dne 21. září slavnost svěcení svého práporu. U slavnostní brány očekávali členové Záboje přichozích na uvítání. K 9té hodině ráno přijeli spolky: Počátecký (úplný), Polenský „Čestmír“ (12) a

Jindřichohradecký (17); oba poslední s prápory. Ledecký „Buryan“ (10) s práporem a Tábořský přibyl do Pelhřimova již den před tím. Německobrodský „Jason“ zastoupen byl 4 členy, též Humpolec a Soběslav byly representovány. O 10. hod. odbývala se společná zkouška všech zpěv. spolků a o 11. hod. ráno započala slavnost. Při velké mši svaté, jižto sloužil p. děkan J. Kollmann, zpívána byla od spolku mše od Procházky. Spolkový starosta p. Jan Fried uvítav na to pěknou řečí pěvce a shromáždění děkoval za hojně účastenství, po té zpíval se chorál svatováclavský. Práporní kmotra, paní Al. Vitáková řečnila k pěvcům, povzbuzující je k oslavě vlasti, načež praporek p. děkanem posvěcen. Po tom nastalo zatloukání hřebků. Za dojmavé řeči družičky panny Josefy Devetterové byly pak na praporek fáborů a věnce připjaty; načež odevzdán praporek panem starostou praporečnicku p. Hankovi, jenž směr spolku „Záboje“ ráznými slovy trefně naznačil. Pak přednesen sbor „Naše probuzení.“ Katecheta p. P. Hovorka skončil slavnost svěcení poučnou řečí o vlastenectví, načež zpívána Škroupova píseň: „Kde domov můj?“ Prápory v čele hnul se pak průvod veškerých spolků a obecnstva k lázeňskému hostinci, kde společná hostina připravena byla, v níž se 300 osob účastnilo. Tu vztýčen praporek, práce p. Manesa v Praze. Po jedné jeho straně stojí český lev (heraldický) v červeném poli z hedbávné látky; na druhé straně jest erb kr. města Pelhřimova v modrém poli s nadpisem „Záboj.“ Trikolor fáborů, dar to šlechtných paní a panen Pelhřimovských, trpýlí se zlatými a stříbrnými literami a sice první s heslem spolku: „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti“ — druhý s heslem paní kmotr: „Pěvce dobra milují bozi“ a třetí naznačuje založení praporu dne 26. května 1862. O 6. hodině večer uspořádána byla beseda, zahájená proslovem. Na to předneseny byly sbory: „Hlahol,“ sbor od K. Bendla. „Tri věnce“ od J. V. Veita (zpívány od spolku Počáteckého), „Utonulá“ od P. Křížkovského, „Rekúv sen“ od Karla Slavíka, zpíván od spolku Pelhřimovského, „Naprej“ od Jenka, „Tvé oči,“ píseň od Fr. Kavána. Po besedě odnešen praporek p. starostovi. Druhý den učinil Záboj výlet do blízkého Čížkova, rodiště to Rubešova. Tam byla památní deska na domě, kde se Rubeš narodil, věncem se spolkového praporu sňatým ozdobena, přičemž se sbory: „Kde domov můj?“ — „Naše probuzení“ a „Naprej“ zpívaly. — Pardubský „Pernštýn“ zpíval v neděli dne 5. října v Pardubicích při divadelní a pěvecké zábavě sbory: „Gdě je slavská domovina“ od Vintra. — „Staročeskou,“ sbor od Škroupa, — „Kadryla z moravských písní“ od Hellera. — Chrudimský „Slavoj“ zapěl při

studentské merendě v Chrudími řízením p. Klimeše sbory: „Slovan jsem“ — „Na Prahu,“ od J. V. Veita a „Kde domov můj?“ — Volyňský zpěv. spolek zazpíval u večer před odchodem administrátora p. P. Jana Nováka několik sborů. — Královédvorský „Záboj“ obdržel dne 22. září krásný nový praporek zhotovený od spanilomyslných paní a dívek Královédvorských. V pondělí dne 29. září počal z rána čilý život v městě oživeném veselou hudbou. Zpěváků zavítalo ke 200. Zastoupeny byly spolky: Jaroměřský, Horický „Ratibor, Novopacký „Hlasoň,“ Lomnický „Bořivoj,“ Královéhradecký „Slavjan, Pardubický „Pernštýn,“ Chrudimský „Slavoj,“ Bohdanecký, Kutnohorský „Tyl,“ Vrchlabský, Vysocký „Kraconoš,“ Hostinecký a několik členů Hlaholu Pražského. Po odbyté zkoušce zpěváků v sále p. Lorence odebral se veškerý průvod slavnostní na náměstí, kde pro slavnost odevzdání praporu zřízena byla velká tribuna, na níž se nalézali p. okresní, obecní představenstvo, matka praporu, pp. kmotry a kmotři a praporečníci rozličných spolků. Praporek Kralodvorský zahalen byl na připraveném k účeli tomu podlouhlém stole. Když byly dozněly posvátné zvuky písně sv. Vojtěšské, uvítal p. měšťanosta Röhricht co přednosta „Záboje“ všechny hosti. Na to staričká matka praporu, paní Fernbachová spolek oslovila a ve jménu jejím na řečnici vystoupila sl. Biblova, hlásajíc s vlasteneckým zápalem povinnost jednoty pěvecké. Její řeč učinila hluboký dojem a řečníci bylo hlučné „Sláva“ povoláváno. Dle programu zatloukány byly na to hřeby kmotrami a kmotry. Praporečník p. Šindler přijal pak z rukou spanilomyslných dáreků s kvostný praporek. Po sboru „Gdě je slavská domovina“ od Vintra měl reální učitel p. Tkadlec závěrečnou řeč. Po odbyté slavnosti svěcení praporu seřaděn pochod ku kostelu, kde se odhalila deska městským představenstvem zřízena při děkanském chrámě na věži, kde Václav Hanka 16. září 1817 Rukopis Kralodvorský nalezl. Písní sv. Vojtěcha zahájena tu slavnost druhá. V chrámu dávala se řízením p. Hellera mše od R. Führera. Odpůldne odbývala se v zahradě p. Lorence akademie, kdež řízením Hellerovým několik sborů provedeno bylo. — Sadský spolek „Ohlas“ účinkoval v národní besedě v Pláňanech dne 24. září a dodal celé zábavě největší živosti. — Čáslavský „Kováč“ zařídil dne 21. září výlet na blízkou „Lisí skálu,“ výlet to ku prospěchu Lomnických pohorělých. Čistý výnos obnášel 16 zl. r. č. Sešlo se na 2000 lidí. — Litomyšlský zpěv. spolek zpíval dne 28. září v 7 hodin ráno k oslavě sv. Václava píseň sv. Václava pro sbor a sv. Vojtěcha velmi dojemně a přispěl tak k oslavení slavného dne. — Zpěv. spolek Berounský

„Slavoš“ zasvětil dne 5. října důstojně a slavně nový praporek svůj. Ráno odbývala se společná zkouška v místnostech na „Plzeňce,“ v níž se též pěvci Pražští, Lochovičtí a Hořovičtí účastnili. O půl 11. hodině hnul se průvod v čele s hudbou Jachymovskou a s prápory cechovními, pak slečnami a pány kmotry do hlavního chrámu, kde se Zvonářova mše provozovala. Po ukončené mši svaté navrátil se veškerý průvod pro nový praporek do lékárny a bral se pak po náměstí k určitému pro slavnost místu, kde zvláštní tribuna k účeli tomu zřízena byla. Když zpěváci byli zapěli velebnou píseň sv. Vojtěšskou, odevzdal spolku vůbec vážený měšťanosta náš p. Seidl řečí srdečnou nový praporek, o nějž si byl hlavních vydobyl zásluh. Po slovech jeho zatloukány byly hřeby s rozličnými hesly. Kmotry byli pan e. k. okresní a veledůstojný p. děkan, kmotrami však nejčelnější dámy berounské, kralodvorské a žebrácké. Po obřadu tomto zazpíván sbor: „Děvám českým“ od Gernerera, a p. děkan, osloviv řečí nábožnou shromáždění, posvětil praporek, jež z rukou kmotr převzal na to praporečník p. Haendl, maje při tom řeč ráznou a významnou, jež na všechny přítomné hluboký učinila dojem. Opětný sbor ukončil sbor slavnost, k nížto se bylo účastníků sešlo se všech stran na tisíce. Po slavnosti bral se celý průvod „na Plzeňku,“ kdež se u vzorném pořádku odbývala společná hostina. Se srdečností pravě bratrskou uvítání byli také přítomní zástupcové „Hlaholu“ z matičky Prahy, jemuž p. měšťanosta zdejší zvláštní vynesl též přípitek, načež jeden z údů „Hlaholu“ se poděkovav, připil vzájemně na zdar „Slavoši“ berounskému, přinášeje pozdrav všem shromážděným pěvcům. Při hudbě a zpěvu ukončena hostina. O 6. hodině započala zase beseda. Zajímavě sestavený program byl dovedným řízením ředitele „Slavoše“ zdejšího velmi zdařile proveden a všem spotuúčinkujícím dostalo se hlučné pochvaly. P. Ludevít Procházka vyznamenal se co pianista a pan Hrdlička deklamováním. A tak ukončena pro Beroun památná slavnost, jež zajisté všem, kdož na ní podílu brali, zůstane nezapomenutelnou. Měšťanosta zdejší a předseda „Slavoše“ p. Seidl, podnětu dav k té slavnosti, získal sobě o ni dokonalou její úpravou největších zásluh! Sláva mu!

Ochotnická divadla

Ochotníci v Košířích provozovali dne 5. října ve prospěch národního divadla a školy tamnější, veselohry: „Kytka“ a „Rohovin čtverrobý“ od Klicpery a ku konci „Rekrutýrka v Kocourkově.“ — Divadelní ochotníci v Něm. Brodě provozovali dne 5. října ve prospěch pohorělých v Lomici veselohru „Ona mne miluje!“ — V Kladně provozovali tamnější ochotníci v nově vystaveném divadle dne 21. září ponejprv „Čestmír.“ —

V Nymburku provozovali dne 27. září tamnější ochotníci při slavnosti svěcení zpěv. spolku jednoaktovou veselohru „Pri piketu.“ Mimo to provozovali před tím „Lesní pannu,“ „Diblíka,“ „Karla XII. návrat do vlasti.“ — Divad. ochotníci Plzeňští provozovali dne 13. září truchlohru „Kátovo poslední dílo.“ — Turnovští ochotníci dávali ve prospěch knihovny Jenčovické některá divadelní představení. Až posud hráli s dobrým výsledkem: „Jeden z nás se musí oženit,“ „Pan Strejček,“ „Nalezenec,“ „Po půl noci,“ „Lakomec,“ „Dva přátelé jeden kabát.“ V neděli na den sv. Václava provozovali pp. ochotníci ve prospěch Lomnických pohorlých Klieperovu veselohru „Divotvorný klobouk,“ kteřáž byla ale přerušena právě vypuklým ohněm v blízké vesnici. — V Jaroměři zřízeno jest samostatné divadlo ochotnické, v němž se na den sv. Václava poprvé hrálo.

Z Prahy.

Česká opera. Sl. Ehrenbergova obrala si k svému příjmu Meyerbeerův nejslabší plod, operu „Dinoru,“ kterouž zdejší obecnstvo již v únoru r. 1860 vidělo. Za tuto operu nejsme věru oblíbené pěvkyni povděční, jelikož se čas k nastudování tohoto po efektu bažícího výrobku na lepší operu vynaložiti mohl a jelikož navzdor nejzdařilejšímu provedení ničehož se nedokáže, leč že naše síly s operními silami německého divadla přec konkurovati nemohou. Titulní úlohu provedla sl. z Ehrenbergů velmi chvalitebně a byla od četného obecnstva hlučným potleskem a květinami vyznamenána. Pan Švarec co Hoel dostal své úloze a vynikl nade všechny svou jasnou výřečností. K dobrému celku přispěli p. Polák, paní Procházková, sl. Macháčková. Co se braní tempýče, držel se p. Mayr taktovky p. Jahna.

— Dörstlingova původně německá, avšak nyní do češtiny přeložená opera „Eva Hlina“ bude se dne 26. října ve prospěch p. Mayra na českém divadle provozovati. Děj této opery hraje v Berouně a v Praze.

— Zdařilá opera „Vanda“ od Fr. Dopplera, která se v dvorním operním divadle ve Vídni s velmi příznivým výsledkem potkala, bude prý se i na zdejší němckém jevišti dávat.

— Glaeserova opera „Des Adlers Horst“ dávala se před nedávnem v Bostonu v Americe se skvělým úspěchem. Glaeser je jak známo žák Pražského konservatoria a zemřel letošního roku.

— Prof. Schmidt. Dne 14. t. m. zemřel zde p. Jindřich Schmitt, profesor violoncella na zdejší konservatoriu hudby a cis. ruský koncertista, po krátké nemoci

byv mrtvici raněn. Tento znamenitý umělec narodil se v Karlových Varech, kdež jeho otec byl ředitelem hudby, cvičil se pak na zdejší konservatoriu pod Hütnerem. Vystoupiv z toho učiliště stal se členem kapely hr. Gudoviče v Moskvě, pak prvním cellistou u cis. divadla, obdržev titul koncertisty carského. Navrátiv se do Prahy, stal se profesorem na konservatoriu, ač bohužel jen na krátko. Vydal u Kristofa a Kuhé několik skladeb pro cello a piano.

— Nový národní tanec. Tanečním zábavám letošního masopustu přibude rozmanitost novým národním tancem. Náš výtečný hudební skladatel pan Heller, jenž se zvláštním úspěchem našich národních písní k ladnému sestavení rozkošných zpěvných kadryl použití zná, obral sobě nyní za úkol, složit z nápěvů všech staročeských tanečních kusů, jako jsou na př. vrták, rejdivák, kuželka, strašák, furiant a z podobných větší taneční kus ze čtyř oddělení, čili figur sestávající, ku kterémuž známý taneční mistr p. Link původní taneční figury uspořádá. Tím způsobem budeme míti vlastní národní kadrylu, která od obecnstva zajisté s povděkem přijata bude, ač bude-li v ní ona původní pružnost a jará svěžest, jakouž se slovanské národní tance ode všech jiných tak charaktericky liší, dosti věrně vyznačena. My doufáme, že se pan Link veškerých pokusů o napodobnění upejpavých francouzských úklonků a neladného zmitání se z místa na místo, ježto se nyní tančením nazývá, uvaruje a že nám podá půvabný tanec v živé barvitosti slovanské, jinak by bylo naší krásné národní hudby k nějaké módní motanici věru škoda.

— Ceciliánský spolek, který všem přátelům hudby po 22 let provedením nejzajímavějších hudebních skladeb velkou zábavu připravil — nastoupiv právě 23. rok účinkování svého, chystá pro letošní koncerty nové v Praze ještě neznámé kompozice a počne provozováním „Fausta,“ výtečného díla Rob. Schumanna. Spolu se také u vědomost uvádí, že zkoušky pro zpěv od čtvrtka dne 16. a pro orchestr od pondělí dne 20. t. m. svůj začátek vezmou, též se žádají páni ochotníci, kteří co účinkující členové přistoupiti hodlají, aby se v místnostech spolků (v Bartolomějské ulici, číslo 308 u města Jerusalema) ohlásili.

— Slovnítná umělecká rodina p. Nerudova z Brna bude dne 23. t. m. koncertovat v „Gewandhausu“ v Lipsku, načež do naší Prahy zavítá, aby svým kouzelným smyčcem i obecnstvo zdejší rozehrálo. Každý bude zajisté dychtiv slyšet dokonalé umělkyně na housle slečny Mínu a Marii Nerudovu, které zde roku 1847 co mladistvé dívčinky krásnou hrou

velkou sensací zbudily a o nichžto nebožtík J. K. Tyl v „Květech“ s takým zanícením psal. Podobizna slečny Míny vyšla v Kodaňských ilustrovaných novinách „Illustreret Tidende“ čís. 132 od 6. dub. 1862 a král Švédský poctil ji za mistrovskou hru na housle medailií pro vědu a umění. Mimo tyto uslyšíme také nadějného cellistu p. Fr. Nerudu, bratra dotčených umělkyně.

— Slečna Emilie Schmidtova, dvorní operní zpěvačka v Darmstadtě, nebude bezpochyby tuto zimu za příčinou svého onemocnění zpívati. Na radu lékařů prodlévala slavná tato naše krajanka v lázeňském místě Sonnenbergu u Vierwaldstädtského jezera a navrátila se téměř uzdravena v srpnu t. r. do Darmstadtu.

— Slečna Rastelliova vystoupila nedávno v operě „Norma“ v Elberfeldu, kdež co primadonna u divadla engažována jest. „Theatermoniteur“ vyslovuje se o jejím vystoupení takto: „Slečna Rastelliova, naše primadonna, rozhodně vynikla v „Normě.“ Hlas její jest silný, objemný a ve všech polohách stejnoměrně vyrovnán. Přednos její jest jemný a vkusný a v představení jeví se snaha její po charakteristice. Pochvala pro sl. Rastelliovu byla velmi živá a též vyvolání nechybělo.

Zádosť.

Slavné zpěvácké spolky českoslovanské žádáme, by nám do 28. října t. r. laskavě oznámily, kolik exemplárů „Průvodce v oboru písní a sborů“ odebrati hodlají, aby nám návestí jim zasláné vyplnily a nám zpět poslali. Až dosud přihlásili se následující spolkové: Sl. zpěv. spolek „Slavník“ v Zbraslavi 1N exemplárů. — „Kollár“ v Poličce 12 exemp. — „Lubor“ v Novém Bydžově 10 exemp. — Zpěv. spolek ve Mšeně 8 exemp. — Zpěvácký spolek v Jindř. Hradci 8 exempl. — Spolek „Šumavan“ v Klatovech 7 exempl. — Spolek „Záboj“ v Sedlčanech 6 exemp. — Spolek „Zvon“ v Strakoncích 6 exemp. — Spolek „Lumír“ v Ústí n. Orli 5 exemp. — Spolek „Dalibor“ v Slaném 5 exemp. — Spolek zpěv. v Humpolci 5 exemp. — Po 4 exemp. zavázali se odebrati slavní zpěv. spolkové: „Hvězda“ v Bučovicích, „Slavjan“ v Králově Hradci, „Slavoj“ v Chrudími, „Orlice“ v Kostelci n. Orli, „Bořivoj“ v Lomnici, „Hlasoň“ v Nové Pace, „Pernštýn“ v Pardubicích, „Záboj“ v Pelhřimově, „Jablonský“ v Kard. Řečici. Po 1 exemp. zavázali se odebrati p. Matěj Vojta, c. k. poštovní výpravník a p. Fr. Nekvasil, podučitel, oba v Milíně. Co nás do 28. října dojde, uveřejníme v příštím čísle.